

TILMÆLI FRAMKVÆMDASTJÓRNARINNAR

2010/EES/6/24

frá 3. maí 2007

um vöktun á innihaldi akrýlamíðs í matvælum (*)

(tilkynnt með númeri C(2007) 1873)

(2007/331/EB)

FRAMKVÆMDASTJÓRN EVRÓPUBANDALAGANNA HEFUR,

með hliðsjón af stofnsáttmála Evrópubandalagsins, einkum öðrum undirlíð 211. gr.,

- 3) Nauðsynlegt er að safna áreiðanlegum gögnum um akrýlamíðinnihald matvæla í a.m.k. þrjú ár í öllu Bandalaginu til að fá skýra mynd af akrýlamíðinnihaldi í þeim matvælum sem vitað er að innihalda mikið magn akrýlamíðs og/eða leggja drjúgt til þess magns sem íbúarnir í heild og sérlega viðkvæmir hópar, s.s. ungbörn og smábörn, taka inn með fæðu.

og að teknu tilliti til eftirfarandi:

- 1) Sérfræðinganefnd um aðskotaefni í ferli matvæla, á vegum Matvælaöryggisstofnunar Evrópu (EFSA), samþykkti 19. apríl 2005 yfirlýsingu um akrýlamíð í matvælum þar sem hún lýsti yfir stuðningi við áhættumatið á akrýlamíði í matvælum sem sameiginleg sérfræðinganefnd Matvæla- og landbúnaðarstofnunar Sameinuðu þjóðanna (FAO) og Alþjóðaheilbrigðismálastofnunarinnar (WHO) um aukefni í matvælum (JECFA) vann í febrúar 2005. Í því mati komst sameiginlega sérfræðinganefndin að þeirri niðurstöðu að váhrifamörkin fyrir meðalneytendur og stórneytendur væru lág fyrir þetta efnasamband, sem er erfðaeitur og krabbameinsvaldandi, og að þetta gæti bent til þess að heilbrigði manna væri hætta búin. Því skal halda áfram viðeigandi aðgerðum til að draga úr styrk akrýlamíðs í matvælum.

- 4) Mikilvægt er að Matvælaöryggisstofnunin fái þessi gögn einu sinni á ári og mun hún sjá til þess að þeim verði safnað í gagnabanka.

- 5) Niðurstöður greiningarinnar verða skoðaðar með það fyrir augum að meta skilvirkni valfrjálsra ráðstafana. Hvenær sem er má aðlaga vöktunaráætlunina sem kveðið er á um í þessum tilmælum ef það er viðeigandi í ljósi fenginnar reynslu.

LAGT TIL EFTIRFARANDI:

- 2) Matvælaíðnaðurinn og aðildarríkin hafa rannsakað myndunarferli akrýlamíðs. Matvælaíðnaðurinn hefur þróað valfrjálsar ráðstafanir, s.s. hina svokölluðu „verkfærakassaaðferð“⁽¹⁾ sem leiðbeinir framleiðendum og vinnsluáðilum við að skilgreina leiðir til að minnka akrýlamíð í vörum sínum. Frá árinu 2002 hefur verið lögð mikil vinna í að draga úr innihaldi akrýlamíðs í unnum matvælum.

1. að aðildarríkin stundi árlega vöktun, í samræmi við I. viðauka, árin 2007, 2008 og 2009, á innihaldi akrýlamíðs í þeim matvælum sem um getur í þeim viðauka.

(*) Þessi EB-gerð birtist í Stjtið. ESB L 123, 12.5.2007, bls. 33. Hennar var getið í ákvörðun sameiginlegu EES-nefndarinnar nr. 5/2008 frá 1. febrúar 2008 um breytingu á II. viðauka (Tæknilegar reglugerðir, staðlar, prófanir og vottun) við EES-samninginn, sjá *EES-viðbætur við Stjórnartíðindi Evrópusambandsins* nr. 33, 12.6.2008, p. 8.

(¹) „Verkfærakassinn“ inniheldur 13 mismunandi færíbreytur („verkfæri“), sem skipt er í fjóra aðalflokka („verkfæraflokka“) sem matvælaframleiðendur geta notað að eigin vali í samræmi við sérstakar þarfir sínar til að minnka innihald akrýlamíðs í afurðum sínum. Flokkarnir fjórir eru jarðræktarfræðilegir stuðlar, uppskrift að samsetningu matvælnanna, vinnsla og lokatilreiðsla.

2. að aðildarríkin láti sameiginlegu sérfræðinganefndinni í té, eigi síðar en 1. júní ár hvert, vöktunargögn næstliðsins árs með þeim upplýsingum og á því sniði, sem sett er fram í II. viðauka, til að unnt sé að safna þeim saman í einn gagnabanka.
3. að aðildarríkin fylgi, í tengslum við vöktunaráætlunina, þeim sýnatökuáðferðum, sem mælt er fyrir um í B-hluta viðaukans við reglugerð framkvæmdastjórnarinnar (EB) nr. 333/2007 frá 28. mars 2007 um áðferðir við sýnatöku og greiningu vegna opinbers eftirlits með innihaldi blýs, kadmíums, kvikasílfurs, ólífræns tins, 3-MCPD og bensó(a)þýrens í matvælum ⁽¹⁾, til að tryggja að sýnin séu dæmigerð fyrir framleiðslueininguna sem þau voru tekin úr.
4. að aðildarríkin annist greiningu á akrýlamíði í samræmi við viðmiðunarreglurnar sem mælt er fyrir um í 1. og 2. lið III. viðauka við reglugerð Evrópuþingsins og ráðsins (EB) nr. 882/2004 frá 29. apríl 2004 um opinbert eftirlit til að staðfesta að lög um fóður og matvæli og reglur um heilbrigði og velferð dýra séu virt⁽²⁾.

Gjört í Brussel 3. maí 2007.

Fyrir hönd framkvæmdastjórnarinnar,

Markos KYPRIANOU

framkvæmdastjóri.

⁽¹⁾ Stjótið. ESB L 88, 29.3.2007, bls. 29.

⁽²⁾ Stjótið. ESB L 165, 30.4.2004, bls. 1; leiðrétt útgáfa í Stjótið. ESB L 191, 28.5.2004, bls. 1. Reglugerðinni var breytt með reglugerð ráðsins (EB) nr. 1791/2006 (Stjótið. ESB L 363, 20.12.2006, bls. 1).

*I. VIÐAUKI***A. Sýnatökustaðir og sýnatökuaðferð:**

1. Sýnataka úr vörum skal fara fram á markaði (t.d. í stórmörkuðum, smærri verslunum, brauðgerðarhúsum, á stöðum sem selja franskar kartöflur og veitingahúsum), þar sem auðvelt er að rekja uppruna vörunnar, eða á framleiðslustöðum. Taka skal sýni úr vörum sem eru upprunnar í einu aðildarríkjanna ef þess er kostur⁽¹⁾.
2. Sýnataka og greining skulu fara fram fyrir fyrmingardag sýnisins.

B. Vörur, fjöldi sýna og tíðni sýnatöku, greiningarkröfur

1. Í töflu 1 er yfirlit yfir ráðlagðan lágmarksfjölda sýna sem greina á árlega fyrir hvern vöruflokk. Aðildarríkin eru hvött til að taka fleiri sýni ef kostur er. Dreifing sýna á hvert aðildarríki byggist á mannfjöldatölum en þó skal lágmarksfjöldi sýna vera fjögur fyrir hverja vöru og hvert aðildarríki.
2. Sýnafjöldinn vísar til lágmarksfjölda sýna sem ber að taka árlega. Ef sérstök skilyrði gilda (t.d. sýnataka tvisvar á ári) er það tilgreint fyrir hvern vöruflokk í C-lið í I. viðauka.
3. Þar eð margs konar vörur með mismunandi forskriftir eru í hverjum vöruflokki skal veita viðbótarupplýsingar fyrir hverja vöru sem sýni er tekið úr (eins og tilgreint er í C-lið I. viðauka). Til að fá mynd af leitni á lengra tímabili er mikilvægt að sýni séu tekin árlega úr vörum með sömu forskriftum (t.d. sama tegund af brauði, sama vöruheiti o.s.frv.) ef kostur er. Þegar um er að ræða sýnatöku úr frönskum kartöflum í litlum verslunum skal velja sömu verslanir á hverju ári ef kostur er.
4. Ef niðurstöður greininga á vörum með sömu forskrift eru ítrekað undir magngreiningarmörkum (LOQ) má skipta vörunni út fyrir aðra, að því tilskildu að hún falli í sama vöruflokk og að lýsing sé gefin á afurðinni.
5. Til að tryggja að greiningarniðurstöður séu samanburðarhæfar skal velja aðferðir sem geta náð magngreiningarmörkunum 30 \square g/kg (kraftmesta jónin eða jónaumskiptin) fyrir brauð og barnamat og 50 \square g/kg fyrir kartöfluaufurðir, aðrar kornafurðir, kaffi og aðrar vörur. Gefa skal skýrslu um niðurstöðurnar, leiðréttar að því er varðar endurheimt.

⁽¹⁾ Í undantekningartilvikum kann að vera að tiltekin vara sé aðeins til á markaði sem innflutningsvara frá þriðja landi. Í slíkum tilvikum má taka sýni úr innfluttu vörunni.

C. Viðbótarupplýsingar sem skal að lágmarki leggja fram fyrir hverja vöru

Í 1.–10. lið eru tilgreindar viðbótarupplýsingar sem að lágmarki skal leggja fram fyrir hverja vöru sem tekið er sýni úr. Aðildarríkin eru hvött til að leggja fram ítarlegri upplýsingar.

1. *Franskar kartöflur, tilbúnar til neyslu*: sýnataka tvisvar á ári, í mars og nóvember ⁽¹⁾, þannig að heildarfjöldi sýna verði sá sem tilgreindur er í töflunni. Sýni úr vörum, sem eru tilbúnar til neyslu, skulu tekin á litlum afgreiðslustöðum, hjá skyndibitakeðjum og á veitingastöðum. Þegar unnt er skal sýnataka fara fram á sömu afgreiðslustöðum á ári hverju.

Sérstakar upplýsingar sem leggja skal fram: hráefni (nýjar kartöflur eða forunnar), önnur innihaldsefni sem bætt er við.

2. *Kartöfluflögur*: sýnataka tvisvar á ári, í mars og nóvember ⁽¹⁾, en þannig fæst sá heildarfjöldi sýna sem tilgreindur er í töflunni.

Sérstakar upplýsingar sem leggja skal fram: upphafsefni (nýjar kartöflur eða forunnar), önnur innihaldsefni, bragðefni eða aukefni sem bætt er við.

3. *Foreldaðar franskar kartöflur/kartöfluafurðir til heimaeldunar*: þ.m.t. vörur sem eru seldar frýstar. Sýnataka tvisvar á ári, í mars og nóvember ⁽¹⁾, þannig að heildarfjöldi sýna verði sá sem tilgreindur er í töflunni. Greining á hverju sýni skal fara fram eftir tilreiðslu (t.d. steikingu, bökun o.s.frv.). Tilreiðslan skal fara fram á tilraunastofu eftir leiðbeiningunum samkvæmt merkingunni. Sérstakar upplýsingar sem leggja skal fram: upphafsefni (nýjar kartöflur eða forunnar), önnur innihaldsefni sem bætt er við, hvort varan er seld ný eða frýst, skilyrði, sem eru notuð við tilreiðslu, samkvæmt merkingunni.

4. *Brauð*:

Sérstakar upplýsingar sem leggja skal fram: mjúkt brauð eða hrökkbrauð, trefjainnihald, korntegund, gerjað eða gerlaust, tegund gerjunar (t.d. ger), önnur innihaldsefni. Val á brauðtegund til sýnatöku skal endurspegla matarvenjur í hverju landi.

5. *Morgunkorn*: þó ekki músli og grautur. Sérstakar upplýsingar sem leggja skal fram: korntegund, önnur innihaldsefni (t.d. sykur, hnetur, hunang, súkkulaði).

6. *Kex*, (þ.m.t. ungbarnakex):

Sérstakar upplýsingar sem leggja skal fram: mjúkt eða hart, almennt fæði eða fæði fyrir sykursjúka, tæmandi skrá yfir innihaldsefni.

7. *Brennt kaffi*:

Sérstakar upplýsingar sem leggja skal fram: brennsla (t.d. meðalbrennt, dökkt), baunategund ef hún liggur fyrir, selt sem malað kaffi eða baunir.

8. *Barnamatúr í krukku*:

Velja skal matvæli sem innihalda kartöflur, rótaravexti eða korn. Sérstakar upplýsingar sem leggja skal fram: samsetning vörunnar,

9. *Unninn barnamatúr, að stofni til úr korni*: greining á vörunni eins og hún er seld.

Sérstakar upplýsingar sem leggja skal fram: korntegund, önnur innihaldsefni.

⁽¹⁾ Ef matvælin eru framleidd úr forunnum kartöflum er ekki nauðsynlegt að taka sýni tvisvar á ári.

10. *Aðrar vörur:*

Í þennan flokk falla kartöfluaufurðir, kornaufurðir, kaffiaufurðir, kakóaufurðir og barnamatur, aðrar en þær vörur sem eru tilgreindar í einum af framangreindum flokkum (t.d. svissneskur kartöfluréttur (Rösti), piparkökur, kaffilíki. Sýni skulu valin með það fyrir augum að þau endurspegli matarvenjur í löndum aðildarríkjanna. Ef til vill þarf greiningin að fara fram að lokinni eldun samkvæmt merkingunni. Í slíkum tilvikum skal tilgreina hvaða skilyrði eru notuð.

Sérstakar upplýsingar sem leggja skal fram: nákvæm vörulýsing (t.d. helstu innihaldsefni), skilyrði sem eru notuð við tilreiðslu samkvæmt merkingunni.

B. Skýringar við skýrslueyðublaðið

Skýrslugjafarland: Aðildarríkið þar sem vöktunin fór fram.

Ár: Sýnatökuár.

Kóði sýnis: Auðkenniskóði rannsóknarstofu fyrir sýnið.

Númer vöruflokks: Númer vöruflokks samkvæmt töflu 1 í I. viðauka (bætið við tölustöfum frá 1 til 10, t.d. franskar kartöflur (1), kartöfluflogur (2) o.s.frv.).

Vöruheiti: Heiti vöru á ensku og á frummálinu.

Vörulýsing: Gefa skal stutta lýsingu á vörunni með a.m.k. þeim upplýsingum sem krafist er samkvæmt C-lið I. viðauka.

Framleiðandi: Nafn framleiðanda ef það liggur fyrir.

Framleiðsluland: Ef það liggur fyrir. Nota skal ISO-kóða fyrir framleiðslulandið (sjá ISO-kóða í fyrsta dálki í töflu 1 í I. viðauka). Samkvæmt A-lið I. viðauka skal varan, sem sýni er tekið úr, vera frá aðildarríki ef unnt er (sjá 4. neðanmálsgrein).

Best fyrir: Eins og tilgreint er í merkingunni. Dagsetningin er tilgreind með sniðinu dagur/mán./ár.

Framleiðsludagur: Eins og tilgreint er í merkingunni, ef hann liggur fyrir. Dagsetningin er tilgreind með sniðinu dagur/mán./ár.

Sýnatökudagur: Dagurinn þegar sýni var tekið. Dagsetningin er tilgreind með sniðinu dagur/mán./ár.

Sýnatökustaður: Staðurinn þar sem sýnið var tekið, t.d. stórmarkaður, lítil verslun, brauðgerðarhús, afgreiðslustaður skyndibitakeðju o.s.frv.

Pakkingastærð: Stærðin (í grömmum) á pakkingu þeirrar vöru sem hlutasýnin voru tekin úr ef við á.

Þyngd sýnis: Þyngd safnsýnis í grömmum.

Tilreiðsluskilyrði: Ef um er að ræða foreldaðar franskar kartöflur eða aðrar kartöfluaufurðir til heimaeldunar (vöruflokkur 3), sem skal taka sýni úr og greina að eldun lokinni, skal skilgreina tilreiðsluskilyrði. Fylgja skal eldunarleiðbeiningum samkvæmt merkingunni og tilgreina þær í þessum reit. Það sama kann að gilda um sumar „aðrar vörur“ (vöruflokkur 10).

Greiningardagur: Ef sýnið var gert einsleitt og geymt fyrir greiningu skal tilgreina hvaða dag sjálf greiningin hófst. Í því tilviki skal gefa upplýsingar um geymsluskilyrði.

Faggilt aðferð: Tilgreina skal með „J“ (já) eða „N“ (nei) ef niðurstaða greiningar fæst með faggiltri aðferð samkvæmt staðlinum EN ISO 17025.

Greiningaraðferð: Tilgreina skal hvaða greiningaraðferð var notuð (gas- og massagreining (GC-MS) með afleiðumyndun, gas- og massagreining án afleiðumyndunar, vökvaskiljun og tvímassagreiningu (LC-MS-MS) eða aðrar aðferðir) og lýsa stuttlega undirbúningi sýna (t.d. hreinsunaraðferð o.s.frv.).

Upplýsingar um frammistöðuprófanir: Tilgreina skal hver skipulagði frammistöðuprófunina, númer áætlunar, númer setts, efnivið og z-stig (staðlað frávik)⁽¹⁾ með eftirfarandi styttri framsetningu: skipuleggjandi/áætlun/sett/efniviður/z-stig.

(Dæmi: FAPAS/30/6/hrökkbrauð/1,6).

Akrýlamíðinnihald: Í □ g/kg, leiðrétt fyrir endurheimt.

Greiningarmörk: Í □ g/kg.

Magngreiningarmörk: Í □ g/kg.

Mælióvissa: Veita skal upplýsingar um mælióvissu (styrkbil skal gefa upp í %), ef hún liggur fyrir.

⁽¹⁾ Ath.: Z-stigin verða aðeins notuð til að meta gæði gagna. Þeim verður haldið leyndum.